THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DEC 8 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

וועטער: מילדער, שניי

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דאס
אידישע ווארט
THE GATEWAY OF THE WEST
THE ISRAELITE PRESS

זון אויפגאנג — 8.5.
זון אונטערגאנג — 4.29.

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

Vol. 20, No. 262. Winnipeg, Tues. Dec. 2, 1930. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. דינסטאג, יב' כסלו, תרצ"א.

גרעי, סימפסאן און מעקליין דערוויילט אלדערמען נאך אכטער ציילונג;
מרס. הארט גרין און פאלקאנער דערוויילט סקול טראסטים אין ווארד 3

כותל-מערבי קאמיסיע איז פארטיק מיט איר באריכט

(ספעציעל פאר "דאס אידישע ווארט")

זשענעווא, דעצ. 2 (איטא).— די כותל מערבי קאמיסיע האט דא פארעפנטלאכט אירע באראטונגען, ווי ריכטער שארל באררד, איינער פון די מיטגלידער פון דער קאמיסיע האט אינפארמירט די "איטא".

די לעצטע זיצונג פון דער קאמיסיע איז אפגעהאלטן געווארן שבת, און דער באריכט איז אנגענומען געווארן איינשטימיק.

דער באריכט וועט איבערגעגעבן ווערן צו דער בריטישער רעגירונג אין משך פון די קומענדיקע צען טעג, האט ריכטער באררד געזאגט. די קאמיסיע אליין וועט ניט פארעפנטלאכן איר באריכט, אבער די בריטישע רעגירונג וועט דאס אפשר יא טאן.

געזעלשאפטלאכער קאלענדאר

דינסטאג, דעצ. 2

איקאר פארשט. אין קווינס: "מנחם מענדל אין סאוו. פארבאנד", און רייכע מוזיקאלישע פראגראם. 8.30 אוונט.

שוועסטער אוונט פון בנות-ציון פרי לאאן אסס'ן. 7 נ. מ. אין ת"ת זאל. רייכע פראגראם.

פארזאמ. פון פוע"צ פרויען, 8 נ.מ., אין פאלקס-שול. י. ראבינאוויטש וועט ריידן.

מיטוואך, דעצעמבער 3

פארזאמלונג פון וועב. הדסה, 8 נ.מ., אין ציון זאל.

"האסטעס טי" פון מרים טשאפטער הדסה, ביי מרס. ס. וואל 171 מאקריי עוו.

פרייטאג, דעצ. 5

סימפאזיום ביים פארום פון איד. קולט. געזעל. 8.45 אוונט פונקט, אין פרץ-זאל. 5 שטאנדפונקטן איבער ציוניזם.

וויכטיקע פארזאמ. פון הנוער העובד, 8 נ.מ., אין פאלקס שול.

פ. האלפערין: "ציוניזם און איצטיקן מאמענט", 8.30 אוונט, אין פרייהייט טעמפל. אויפזיכט קאמ. פארטיי.

ש. ראפאפארט ביי יונגט לינקע פוע"צ, 8.30 אוו., אין פרץ אינסט.: "די ערשטע טרים פון דער איד. ארב. באוועגונג".

שבת, דעצעמבער 6

שפאציר פון י. מ. ה. א. פארוויילונג און טאנץ, 8.30 אוונט.

זונטאג, דעצעמבער 7

מ. בלאשטיין ביי ארב. רינג פארום איבער לייוויקס "קייטן", 3 בייטאג, אין פרייהייט-טעמפל.

טיי פון מוטער-פאראיין פון ת"ת ביי מרס. ספיר, 354 סטעלא עווע., 2.30 ביז 11 נ. מ.

טיי פון לידיס אקז. אהל-יעקב שול ביי מרס. סמאלי, 595 מעגנוס עווע., 2.30 ביז 11 נ. מ.

טאנץ פון שולמית טשאפטער הדסה אין ציון זאל. גוטער ארקעסטער.

וויניפעג הדסה טיי ביי מרס. שוסטעראוו, 385 אלפרעד עווע., 3 ביז 11 נ.מ.

האנטיכער און פארטיכער שאוער פאר א. ר. פ. ט. שול, ביי מרס. ראכוטין, 87 ראבינסאן סט., 2.30 ביז שפעט.

אפענער צעירי-ציון פארום: י. קאבאקער איבער איצטיקע פערספעקטיוון אין ציוניזם און דיסקוסיע. 8.30 אוונט, אין פאלקס-שול.

"ברידוש און וויסט" פון פראפעסער פרויען ביי מרס. באראדיצקי, 407 אלפרעד עווע., 8 אוונט.

מאנטאג, דעצעמבער 8

ספעצ. אלג. פארזאמ. פון איוד. פרי לאאן, 8.30 אוונט, אין פרץ-זאל.

פרייטאג, דעצ. 12

בארוכאוו 13 יארצייט פייערונג, 8.30 אוו., אין פרץ-זאל. רעדנער: מענאכאווסקי און ראפאפארט. אויפז. לינקע פוע"צ.

זונטאג, דעצעמבער 14

יערלאכער "גראסערי שאוער" פון מושב זקנים, אין מושב זקנים.

מוזיקאליש-ליטעראַרישער אוונט פון קינדער פון א. ר. פ. ט. שול, 8.30 אוו., אין פר. טעמפל. אויפז. מוטער פאראיין.

ווייצמאן זאגט אז ער וועט ניט צוריקציען זיין רעזיגנאציע

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע ווארט" פון "איטא")

לאנדאן, דעצ. 2 (איטא). — "מיר קאנען ניט און ווילן ניט אננעמען דעם ווייסן פאפיר, אויף וויפל דאס הייסט אפ אז אונז. די צוקונפט פון ארץ-ישראל טאר זיך ניט באזירן אויפ'ן ווארט אדער אויף דעם גייסט פון דעם דאזיקן דאקומענט".

אזוי האט דר. ווייצמאן דא דערקלערט ביי א געפאקטער פארזאמלונג אין פינסבורי פארק.

ריידנדיק וועגן די פארהאנדלונגען וואס ווערן איצט אנגעפירט מיט דער רעגירונג, האט ווייצמאן געזאגט:

"די פשט'לאך און אינסינואציעס וואס ווערן געמאכט און די קלאנגען וואס ווערן פארשפרייט וועגן דעם איבערריים פון די פארהאנדלונגען זיינען פאלש און ווערן געמאכט מיט בייזע אבזיכטן. דער כאראקטער פון די פארהאנדלונגען איז אזא, אז זיי האבן זיך געמוזט עטוואס פארציען."

ריידנדיק וועגן דער אטאקע וואס די פרעסע האט אנומלט געמאכט אויף אים פאר זיין רעזיגנאציע, האט דר. ווייצמאן באשטעטיקט, אז זיין רעזיגנאציע פארבלייבט, און אז די צייט איז געקומען פאר אנדערע מענשן אויסצופרובירן וואס זיי קאנען טאן. ער האט דערביי אויסגעדריקט זיין האפענונג, אז די וואס וועלן פארנעמען זיין ארט וועלן אויסמיידן די אנטוישונגען וועלכע זיינען אויסגעפאלן אויף זיין גורל.

דר. ווייצמאן האט געשלאסן זיין רעדע מיט אן אפיל פאר'ן קרן-היסוד, אנצייגנדיק אז עס וואלט געווען געפערלאך אפגעבנדיק זיך מיט די געפילן פון אנטוישונג אפלייגן דערווייל די דירעקטע פליכטן צו ארץ-ישראל אן א זייט.

גרויסע אינדוסטריאליזאציע פלענער פאר אידן פון רוסלאנד און פוילן

ניו-יארק, דעצ. 2 (איטא). — מאסן אינדוסטריאליזאציע ווי א טייל פונ'ם פראגראם צו העלפן די נויטבאדערפטיקע אידן פון סאוועט רוסלאנד און פוילן, איז דא אנאנסירט געווארן אויף דער לאנדסמאנשאפטן קאנפערענץ דורכגעפירט אונטער אויפזיכט פונ'ם אמעריקאנער "ארט".

ארום 130 דעלעגאטן, פון פארשיידענע טיילן פונ'ם לאנד, האבן זיך באטייליקט אין דער קאנפערענץ.

לויט א באריכט אפגעגעבן ביי דער קאנפערענץ, האט דער אמעריקאנער ארט געשלאסן אן אפמאך מיט דער סאוועט רעגירונג, לויט וועלכן דער "ארט" און די לאנדסמאנשאפטן קאנען שיקן די נויטיקע מאשינען און איינריכטונגען מיט וועלכע עס זאלן געגרינדעט ווערן פאבריקן פאר דער אינדוסטריאליזאציע פון די אידישע מאסן אין סאוועטן פארבאנד.

"ארט" האט באריכטעט, אז ער האט פאר לעצטן יאר איבערגעשיקט קיין סאוועט רוסלאנד א צאל מאשינען, דריי מיליאן נאדלען און איבער 90 טאן רויע מאטעריאלן, וואס האט דערמעגלאכט צו פראדוקטיוויזירן א גרויסע צאל אידן.

טויזנטער דוכאבארן ווילן זיך באזעצן אויף לאנד אין מעקסיקא

אהרן סאפירא און פעטער ווערינגין פירן אן פארהאנדלונגען מיט מעקסיקאנער רעגירונג

מעקסיקא סיטי, דעצ. 2. — אהרן סאפירא, בארימטער פארם קאאפעראטיוון עקספערט, צוזאמען מיט פעטער ווערינגין, פירער פון דער קאנאדער דוכאבארישער געמיינשאפט, זיינען איצט דא אין די אינטערעסן פון דער דוכאבארישער קאלאניזאציע אין מעקסיקא.

מ. סאפירא און מר. ווערינגין האבן זיך דא נעכטן באראטן מיט דעם סעקרעטאר פאר אגריקולטור וועגן דער מעגלאכקייט צו באזעצן 10 ביז 20 טויזנט דוכאבארן אין מעקסיקא, אויב די רעגירונג זאל זיי העלפן דערווארבן דעם נויטיקן באדן.

די עקזעקוטיווע קאמיסיע פון דער נאציאנאלער פעדעראציע פון האנדלס קאמערן שטיצט דעם פלאן פון דער דוכאבארישער קאלאניזאציע אין מעקסיקא. און זי האט זיך אויך געווענדעט צום סעקרעטאר פאר אגריקולטור צו שטיצן דעם פראיעקט.

עס ווערט פארשטאנען, אז די דוכאבארן ווילן זיך ווי אלע באזעצן אין צפון טייל פון מעקסיקא.

(::)

וועטער ווערט מילדער

נאך איניקע זייער קאלטע טעג, דער קלימאקס פון וועלכע איז דערגרייכט געווארן זונטאג ביינאכט, מיט 18 אונטער נול, האט דער טערמאמעטער אנגעהויבן הויבן זיך העכער נעכטן, ביז 10 איבער נול היינט פרי. די פאראויסזאגונגען זיינען פאר מילדערן וועטער.

ווירא זובס פארזוך צו אנטלויפן פון טורמע איז דורכגעפאלן

די זיסטע זאך קאן אמאל ביטער זיין און דער פיינסטער חלום ענדיקט זיך אמייסטן ווי א זייפנבלאז — עס פלאצט איידער מען קוקט זיך ארום.

אזא חלום האט געהאט דזשא ווירא זוב, איינער פון די רויבער פון דער באנק אף טאראנטא אין טראנסקאנא. געחלום'ט האט ער צו ווערן א גביר, און ער איז געווארן אן ארעסטאנט. נאכדעם ווי ער האט זיך מודה געווען לעצטע וואך אין געריכט, אז ער האט זיך באטייליקט אין דער רויבעריי, איז ער פרייטאג פאראורטיילט געווארן צו פופצן יאר פעניטענטשערי — פלוס פופצן שמייץ.

אבער ער האט זיך נאך, ווייזט אויס, אליין ארומגעטראגן מיטן געדאנק צו באפרייען זיך אליין, און ער האט שיינלאך לויט א פאראויס באשטימטן פלאן, באשטעלט ביי זיין פרוי געצייג איבערצושניידן די גראטעס און אויסמיידן זיין שטראף.

דאנערשטאג אוונט האט אים זיין פרוי געבראכט א סלאי איינגעמאכטס וואו עס זיינען געלעגן פינף פארשיידענע זעגלאך, מיט וועלכע ער האט געהאפט איבערשניידן די גראטעס פון דער "פרא" ווינציעלער געפענגעניש און מאכן א ויברח. דער ארימער ווירא זוב האט אבער געמאכט דעם חשבון אן דעם באלעבאס, ווייל די וואכליט האבן עס באצייטנס באמערקט און די זיסטע איינגעמאכטס האט אים ווידער פארשאפט ביטערע צרות. איצט איז אויך זיין פרוי ארעסטירט און צוזאמען מיט איר איז ארעסטירט געווארן ראזי לעוונטאל, א פריינדין זייערע, וועלכע ווערט אויך פארדעכטיקט אין באטייליקן זיך אין דער "מצוה" צו באפרייען דזשא'ען.

די צוויי פרויען וועלן די טעג דארפן דערשיינען אין געריכט אויף זייער ערנסטער קלאגע.

(::)

נאך א רויבעריי אין א היגער סטאר

לואיס רינקאווער, קאנפעקשאנער, 343 מעקדערמאט עוו., איז 10.30 לעצטן אוו. בארויבט געווארן אויף $405 דורך פיר מאסקירטע באוואפנטע באנדיטן. $30 האבן זיי ארויסגענומען פון זיין קאסע, און נאך $375 וואס ער האט געהאט באהאלטן אין זיין וועסט קעשענע, האבן זיי אויך צוגענומען איבערטרייסלענדיק זיינע קעשענעס.

די פאליציי האט געמאכט א צאל ארעסטן די לעצטע טעג, און אמווייניקסטנס דריי פון די ארעסטירטע, גלויבט זי, האבן געהאט צו טאן מיט רויבערייען.

רעפארמערס געווינען צוריק קאנטראל איבער בערלינער קהלה

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

בערלין, דעצ. 2 (איטא).— די רעפארם אידן פון בערלין זיינען ארויס די זיגער אין די וואלן צו דער היגער אידישער קהלה, דורכגעפירט דא זונטאג.

די רעפארמערס האבן געוואונען א מערהייט איבער אלע אנדערע פארטייען, איינשליסנדיק די ציוניסטן, וועלכע האבן מיט פיר יאר צוריק ארויסגעריסן דעם קאנטראל איבער דער בערלינער קהלה פון די הענט פון די רעפארמערס.

(::)

קלאוקמאכער ארגאניזאטאר באריכטעט גוטן דערפאלג

ווי מר. קירושנער, ארגאניזאטאר פון דער אינטערנעשאנאל קלאוקמאכער יוניאן, באריכטעט, מאכט ער גוטן דערפאלג אין זיין ארבעט צו ארגאניזירן די היגע קלאוקמאכערס אין א יוניאן.

לעצטן זונטאג האט מר. קירושנער אדרעסירט א צאל ארגאניזאציעס, איינשליסנדיק בר. 20 איד. נאצ. ארב. פארבאנד. דער פארבאנד האט מיט צופרידנהייט אויפגענומען די ניעס וועגן דער ארגאניזאציע פון אזא יוניאן אין וויניפעג און די פארזאמלונג האט איינשטימיק באשלאסן צו העלפן אין דער ארגאניזאציע און אויפצופאדערן די קלאוקמאכער מיטגלידער אריינצוטרעטן אין דער יוניאן.

אלע אינפארמאציעס וועגן דער יוניאן קאן מען קריגן ביי מר. קירושנער, רום 319, מעקלארען האטעל.

(::)

באקאנטער וויניפעגער תושב, דזשערי ראבינסאן, טויט

דזשערי ראבינסאן, איינער פון די באקאנטסטע אלטע תושבים פון וויניפעג און א גרויסער סוחר איז נעכטן געשטארבן אין זיין היים, 211 אקאדעמי ראוד, אין עלטער פון 88 יאר.

א געבארענער אין קוועבעק, איז מר. ראבינסאן געקומען קיין וויניפעג מיט 50 יאר צוריק. אין 1882 האט ער געעפנט א סטאר אין דאנדי בלאק, אויף מיין סט. ארום פארטעדזש. — ווייט פון דאמאלסטדיקן צענטער פון שטאט. ביסלאכווייז האט זיך דאס אנטוויקלט אין א ריזיקער דעפארטמענטאל סטאר, וועלכע איז ליקווידירט געווארן מיט א יאר צוריק.

(::)

היינט איקאר אונטערנעמונג אין קווינס

א דראמאטיש-מוזיקאלישער אוונט, אונטער אויפזיכט פון וויניפעגער איקאר קאמיטעט, ווערט דורכגעפירט היינט 8.30 אוונט אין קווינס טעאטער.

עס ווערט אויפגעפירט א דראמאטישע שילדערונג אין 3 בילדער "מנחם מענדל אין סאוועטן פארבאנד" און א שיינע מוזיקאלישע פראגראם. די קאסע פון טעאטער וועט זיין אפן פון 5 אזייגער נ.מ.

(::)

פארטרעטער פון סיני כשר ווורשט דא אין שטאט

מר. קאפל גליקמאן, פארטרעטער פון דער סיני כשר ווורשט פאבריק פון שיקאגא, געפינט זיך איצט אין וויניפעג, אין די אינטערעסן פון דער דאזיקער פירמע, וועלכע איז, ווי ער באהויפטעט, די עלטסטע ווורשט פאבריק אויף דעם אמעריקאנער קאנטינענט.

די באקאנטע אין וויניפעג האלסייל פירמע, גאלדין און קאמפאני, זיינען די איינציקע דיסטריביוטארן פון די סיני כשר ווורשט אין וויניפעג און מערב קאנאדע.

(::)

געפינט פערל אין אן אויסטער

וועלאנד, אנט., דעצ. 2. — עסנדיק אויסטערס, האט זיך מרס. ארלי א. פערעט ניט אויסגעבראכן א צאן אן עפעס א "הארטער" זאך.

די הארטע זאך האט זיך ארויסגעצייגט צו זיין זייער א ווערטפולער פערל און איז איינער פון די גרעסטע וואס לאקאלער יואוועליר האט ווען געזען.

גרעי קומט ארויס מיט גרעסטער צאל שטימען אויף אלדערמאן צעטל, און מרס. הארט גרין — אויף סקול בארד צעטל. — קאליסניק, קאמוניסטישער פארשטייער אין סיטי האל פאר פיר יאר צייט, דורכגעפאלן

ארום 4 נ.מ. נעכטן איז באקאנט געווארן, אז מ. א. גרעי, אלד. סימפסאן און עקס-מעיאר מאקליין זיינען די דערוויילטע אלדערמען פון ווארד 3, ווי א רעזולטאט פון די וואלן פון לעצטן פרייטאג.

אלד. קאליסניק, איינציקער קאמוניסטישער אלדערמאן, וועלכער איז פיר יאר צייט געזעסן אין סיטי האל, איז ארויסגעפאלן אין דער לעצטער ציילונג.

עס איז נויטיק געווען צו באזייטיקן אלע זיבן דורכגעפאלענע קאנדידאטן און איבערגעבן זייערע צווייטע שטימען, איידער די ענדגילטיקע רעזולטאטן זיינען באקאנט געווארן. אבער אפילו דאן האט קיין איינער פון די דריי קאנדידאטן ניט געקראגן די נויטיקע צאל שטימען, און זיי זיינען דערקלערט געווארן דערוויילט ווי די העכסטע אויפ'ן צעטל.

די לעצטע ציילונג האט געגעבן די פאלגנדיקע רעזולטאטן: מ. א. גרעי, 3,162; אלד. סימפסאן, 3,141; מעקליין, 3,084. קאליסניק איז דאן פארבליבן דער נידעריקסטער, מיט 2,662 שטימען, קריגנדיק בלויז ארום 330 צווייטע אויסוואלן (הויפטזעכלאך פון פערלעיין), און ער איז אזוי ארויסגעפאלן. די נויטיקע קוואטא דערוויילט צו ווערן איז געווען 3,752.

נאך דער פינפטער ציילונג פון די סקול באררד צעטלאך זיינען דערקלערט געווארן דערוויילט פאר סקול טראסטים פון ווארד 3: מרס. גרין, מיט 4,217 שטימען, און טש. פאלקאנער, מיט 3,957 שטימען. ביידע האבן ניט דערגרייכט די קוואטא פון 4,893.

אנטי-סאוועטישע פארשווערער אין מאסקווער געריכט לייקענען באריכט אז זייער ווידוי איז א געצוואונגענע

מאסקווע, דעצ. 1. — אויפ'ן פארהער פון די אכט אנגעקלאגטע פראפעסארן און אינזשענערן נעכטן, האבן די אנגעקלאגטע אפגעלייקנט דעם באריכט וואס איז דערשינען אין די ווארשעווער צייטונגען, אז די "אגפו" אגענטן האבן זיי געצוואונגען דורך טעראר מיטלען צו מאכן זייער ווידוי, וועגן דער פארשווערונג.

דער פראקוראר, נ. ב. קרילענקא, האט הויך געלייענט דעם ארטיקל אין א ווארשעווער צייטונג, און ער האט אויפגערעגטער אנגעפרעגט יעדן אנגעקלאגטן, אויב ס'איז אמת.

יעדער איינער פון זיי האט געענטפערט אז דאס איז א ליגן. זיי האבן דערקלערט, אז זיי זיינען זייער איידל באהאנדלט געווארן פון דער פאליציי און באאמטע, און אז זיי האבן נאך געוואונען געזונט זיצנדיק אין טורמע. מ. אטשקין, איינער פון די אנגעקלאגטע, האט דערקלערט, אז זיינע נערוון זיינען פריער געווען אין א שלעכטן צושטאנד, אבער איצט, זינט ער זיצט אין טורמע, פילט ער זיך בעסער און איז "אליין גרייט צו קעמפן קעגן אויסלענדישע קאפיטאליסטן".

דעם נאמען פון "פארשטייער פון פריינטלאכע לענדער" טאר מען שוין דא ניט דערמאנען ביים פראצעס אין דער עפנטלאכקייט, נאר בלויז ביי געשלאסענע זיצונגען. דאך איז נעכטן פואנקארעס נאמען ווידער ארויפגעשוואומען, ווען ראמזין האט אויפ'ן קרייץ פארהער, דערציילט וועגן זיין באזוך אין פאריז.

פראפ. ראמזין האט דערציילט, אז די פראנצויזישע פארשטייער האבן צוגעזאגט אינטערווענציע מיט ארמייען פון פוילן און די באלטישע לענדער, ווארשיינלאך אין 1930. לוקאמסקי, געוועזענער צארישער גענעראל, איצט אין פאריז, האט געגלויבט, אז 6-7 הונדערט טויזנט מענשן וואלטן געווען גענוג פאר דעם צוועק.

ענגלאנד פראטעסטירט קעגן ארייננשלעפן זי אינ'ם מאסקווער פראצעס

לאנדאן, דעצ. 2. — אויסערן מיניסטער הענדערסאן האט איבערגעגעבן דעם בריטישן אמבאסאדאר אין מאסקווע, ער זאל פראטעסטירן צו דער סאוועט רעגירונג קעגן אריינציען אינ'ם פראצעס פון די אכט פראפעסארן און אינזשענערן די נעמען פון פריערדיקע אדער איצטיקע פארשטייער פון דער בריטישער רעגירונג.

די פראנצויזישע רעגירונג האט שוין אויף אן ענלאכן אופן פריער פראטעסטירט.

מאסקווע, דעצ. 2. — דער פראצעס פון די אכט פראפעסארן און אינזשענערן ווערט היינט פארגעזעצט.

אויף נעכטיקן פארהער האבן אנגעקלאגטע, אויפ'ן קרייץ פארהער אנגעפירט פון פראקוראר קרילענקא, דערציילט ווייטער ווי זיי האבן אנגעפירט א סאבאטאזש, אנצייכענענדיק פאלשע פלענער פאר די אינדוסטריעס, מאכנדיק ניט-ריכטיקע אפשאצונגען און דורך פארציען און פארשלעפן דעם דורכפיר פון פארשיידענע פלענער.

א. טשארנאווסקי האט דערציילט וועגן פלענער פאר נייע, שווערע לאקאמאטיוון, וואס וואלטן געצוואונגען איבערצובויען אלע אייזנבאן בריקן אין לאנד, ווייל די עקזיסטירנדיקע וואלטן ניט געקאנט אויסהאלטן זייער שווערקייט.

(::)

וועגרעווילער אידן פייערן חנוכת-הבית

ווי מען מעלדעט אונז פון וועגרעוויל, אלטא., פייערט די דארטיקע אידישע קהלה מארגן (מיטוואך), דעצ. 3טן, די חנוכת הבית פון זייער נייער שול און תלמוד-תורה.

די פייערונג ווערט דורכגעפירט 8 אוונט מיט א באנקעט אינ'ם אונטערשטן זאל פון דער נייער געביידע.

אלדערמאן גרעי גיט איבער זיין הארציקן דאנק צו ד. א. וו. און צו די ווילער און פריינט

מ. א. גרעי, דערוויילט אלדערמאן אין די וואלן פון לעצטן פרייטאג, האט אונז צוגעשיקט פאלגנדיקן בריוו:

חשוב'ער רעדאקטאר פון ד. א. וו.!

דערלויבט מיר דורך אייער צייטונג אויסצודריקן מיין הארציקסטן דאנק צו די אידישע ווילער פון ווארד 3 פאר דעם צוטרוי וואס זיי האבן מיר געשאנקען און פאר דעם כבוד וואס זיי האבן מיר אויסגעטיילט צו זיין זייער פארטרעטער אין סיטי האל. איך האף צו פארדינען דעם צוטרוי און דעם כבוד, דינענדיק געטריי די אינטערעסן פון דער שטאט און פון מיינע ווילער בפרט.

מיין הארציקסטער דאנק אלע מיינע גוטע פריינט, בירגער און ניט בירגער, וואס האבן גענומען אזא פערזענלאכן אינטערעס אין מיין דערוויילונג און האבן מיר געהאלפן מיט זייער ארבעט דערוויילט צו ווערן. איך פיל די פארפליכטונגען וואס זייער צוטרוי לייגט אויף מיר ארויף און איך וועל זיך באמיען זיי צו דערפילן, אויף וויפל מיינע פעאיקייטן וועלן דאס מיר דערלויבן.

און א באזונדער דאנק אייער צייטונג, "דאס אידישע ווארט", וועלכע האט געהאלפן מיר דערמיט וואס זי האט פאראינטערעסירט די אידישע באפעלקערונג אין די וואלן און וועלכע האט מיט איר גרויסן איינפלוס געווירקט די אידישע ווילער זאלן שטימען אין מאסן. זי האט מיר זייער פיל ארויסגעהאלפן אין אלע הינזיכטן, און איך שרייב איר צו דעם גרעסטן טייל פונ'ם קרעדיט פאר מיין דערוויילונג.

מיט הארציקסטן דאנק צו אייך אלעמען,
מ. א. גרעי (גור-אריה).

אגב - אורחא

פון מארק

ווען דאס פאלק איז מלך

אן אלדערמאן קאנדידאט זאגט אויף שפאס:

"איין טאג אין צוויי יאר האט איר (מיינענדיק אונז, ווילער), — האט איר מיך אין ארבל. דערפאר האב איך אייך דערנאך צוויי יאר צייט אין דער אדמה".

ס'איז דא, צו אונזער גרויסן באדויערן, א סך ביטערער אמת אין דעם דאזיקן וויץ.

עס איז נאך דערווייל ניט דערפונדן געווארן אזא סארט דעמאקראטיע, וואס זאל באמת רעגירן מיט זיך אליין, ווי דאס איז אנגענומען צו באהויפטן. די דעמאקראטיע מוז אנקומען צו מענשן, און זייער אפט צו צופעליקע מענשן, צו האלטן זי אין צוים און — צו פארן רייטנדיק אויף איר...

אט די צופעליקע מענשן, מיט אמביציעס פירן, אמת, דאס רעדל אינ'ם נאמען פון "זיין מאיעסטעט, דאס פאלק". אבער מיר ווייסן דאך גאנץ גוט, אז ניט זיי ווילן און ניט זיי קאנען געבן פארשטיין און וויסן, וואס איז אין די בעסטע אינטערעסן פון פאלק.

ווייל פון וואנען זאלן זיי טאקע וויסן, ווען דאס פאלק אליין ווייס ניט און לאזט זיך פירן פון דעמאגאגיע, פאלשקייטן און אונטער-פאכווע קיצלעניש, — מיטלען, אויף וועלכע דערפאלגרייכע און די וואס ווילן זיין דערפאלגרייכע קאנדידאטן זיינען אזעלכע גרויסע בריות?

* * *

אויף וויפל אונזער דעמאקראטיע קאן באוואוסטזיניק אויסנוצן איר איין-טאגיקע פריווילעגיע, קאנט איר זעען פון דעם פאלגנדיקן קוריאזן פאל אין די היגע מוניציפאלע וואלן לעצטן פרייטאג.

אין ווארד 2 (צענטער וויניפעג), וואו די צאל אידישע ווילער איז אגב זייער באשרענקט, האבן די קאמוניסטן ארויסגעשטעלט, ווי אין די אנדערע צוויי ווארדס, איין קאנדידאט פאר אלדערמאן און איינעם פאר סקול טראסטי.

זייער אלדערמאן קאנדידאט, פארקין, א גאנץ באקאנטע פערזאן און א גוי בן גוי, האט געקראגן 381 שטימען, — איך שטעל זיך פאר, אממייסטנס באוואוסטזיניקע קאמוניסטישע.

זייער סקול טראסטי קאנדידאט, ס. סימקין, האט אבער געקראגן 2,718 שטימען!

וואס זשע איז די מעשה?

ווי איר ווייסט מסתמא, איז סימקין א כשר'ער אידישער נאמען.

אבער ס'איז דא א גוי'אישער נאמען וואס לייגט זיך אויס "סימפקין" און לייענט זיך אויך סימקין.

און איינער מיט'ן נאמען סימפקין, א באקאנטער און פאפולערער ארבעטער אלדערמאן, איז דאס יאר געווען אלדערמאן קאנדידאט פאר ווידערדערוויילונג אינ'ם זעלבן ווארד.

און איבער צוויי טויזנט ווילער האבן פשוט ניט געוואוסט, אז ס. סימקין איז א איד, כמעט נאך א גרינער און א קאמוניסט דערצו, — זיי האבן אים פשוט פארביטן מיט אלדערמאן סימפקין און האבן דערפאר געשטימט פאר אים!

אדרבא, פרואווט זיך אנדערש דערקלערן דעם דאזיקן פענאמען!

אגב האט דער קאנדידאט פאר סקול טראסטי פון דער קאמוניסטישער פארטיי אין ווארד 1, וועלכער האט געטראגן דעם נאמען ליוויי, טאקע געקראגן בלויז 522 שטימען.

* * *

און אט האט איר נאך א בילדל פון אונזער "דעמאקראטיע".

אין איינעם פון די נארט-ענדער שטימפלעצער גייט אריין א אידישע פרוי.

זי איז א שטים-בארעכטיקטע בירגערן. זי דארף דאס באשליסן, ווער עס זאל זיין מעיאר, און ווער אלדערמען פון אונזער שטאט, און ווי אונזער שטאט זאל רעגירט ווערן.

נו, שרייבן און לייענען קאן זי ניט. — אבער דאס מאכט ניט אויס: פאר אזעלכע בירגער איז דא דער "אפענער באלאט". — דער קלערק לייענט פאר זיי דורך די נעמען אויף די צעטלאך, און זיי דארפן זאגן וועלכע צו באצייכענען מיט אן "1", מיט א "2", און א. וו.

לייענט דער קלערק פאר דער דאזיקער פרוי די נעמען פון די צוויי מעיאר קאנדידאטן, און פרעגט ביי איר, פאר וועמען וויל זי שטימען.

נו, פאר וועמען זאל זי וועלן שטימען? זי וויל ניט שטימען פאר קיינעם, אויסער פאר "אימיגריישאן".

ווייזט מען איר אן, אז די מעיאר קאנדידאטן הייסן היימאן און וועב, און צווישן די עלף אלדערמאן קאנדידאטן טראגט איינער די משונה'דיקסטע נעמען, אבער קיין "אימיגריישאן" איז צווישן זיי ניטא.

זי, די מלכה פאר'ן טאג, וויל אבער פון גארנישט ניט וויסן, — איר גיט "אימיגריישאן!"

און אט אזוי האט מ. א. גרעי פארלארן א גוטע שטימע!...

* * *

איך זאג אייך דעם אמת: איך וואלט פארט אונזער שלעכטע דעמאקראטיע ניט פארביטן אויף דער בעסטער דיקטאטור.

אבער זינגען זמירות לכבוד אונזער דעמאקראטיע איז אויך ניטא וואס...

* * *

די געשלאגענע קאנדידאטן האבן א טרייסט:

ניט אלעמאל ווערן דערוויילט די בעסטע און פאסיקסטע מענשן צו אן אמט.

די זעלבע זאך ווערט אבער אויך אויסגעטייטשט אויף דער צווייטער זייט:

ניט אלעמאל ווערן דערוויילט די אומפאסיקסטע, און ניט אלעמאל זיינען עס די וואס ווערן געשלאגן טאקע די בעסטע מענשן.

דער פאקט איז, אז אפט ווערן טאקע געשלאגן אמת'ע לא-יוצלח'ס אויך...